

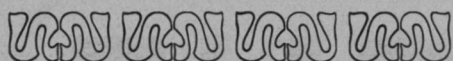
Štev. 25.

V Ljubljani, v sredo 21. junija 1916.

Leto III.

Prvi ruski ujetniki po novi ruski ofenzivi spočetka t. m. na gališko-bukovinski meji.

Pred razpelom svetim...

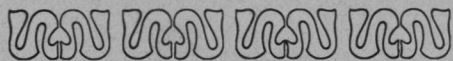
Pred razpelom svetim
mati moli, plaka:
»Čuvaj Bog mi sina,
hrabrega junaka!«

V izbici sameva
ženka, lepa mlada,
na poročni venec
grenka solza pada...

...Daleč tam na puško
se vojak naslanja,
o ljubeči majki
in o ženki sanja...

Src ljubečih troje
kdaj sešlo se bo-li?
Morebiti kmalu,
ali pa — nikoli.

Manica Komanova.

Honoré de Balzac: *

Krvnik.

V Mendasu, malem španskem mestu,
je odbila ravno polnoč.

Na dolgi terasi, ki se vleče okoli grajskega vrta, je stal mlad francoski častnik. Opiral se je na ograjo in videti je bil zatopljen v globoko premišljanje, ki se ni skladalo z brezskrbnim vojaškim življenjem.

Vendar je treba pripomniti, da morda noben čas, nobena okolnost in nobena noč ni bila primernejša takemu sanjarenju.

Nad glavo mladega poveljnika v mestu nastanjenega prapora se je bočilo čarobno-krasno, azurno špansko nebo.

* Honoré de Balzac, rojen leta 1799 v Toursu, je slaven francoski pisatelj. Posebno se je pa proslavil z znamenitim delom »Ljudska komedija«, ki je izšlo v štiridesettisoč izvodih. Umrli je leta 1850.

Kraljevski dvor (konak) v Belem gradu.

Blesteče zvezde in blede mesečni sijaj so obsevali razkošno dolino, ki se je razprostirala pred njegovimi nogami z vsemi svojimi prelestmi.

Oprt ob oranžo, blestečo v polnem cvetju je opazoval častnik mesto, ki je, ležeče na podnožju skale, na kateri je stal grad, bilo vsaj navidezno zavarovano pred severnimi vetrovi. Če se je nekoliko okrenil, je videl morje, čegar razsvetljeni valovi so obrobili kraj liki širok srebrn pas.

Na gradu je bilo svetlo. Do njegovih ušes so prihajali zvoki godbe, in smeh častnikov in njihovih plesalk se je mešal s šumom vzburkanih morskih valov.

Svežost zraka je vzbujala nekako energijo v njegovem po dnevni vročini onemoglem telesu. Vrt je bil poln drevja in tako dišečega cvetja, da je bil kakor vtopljen v kopeli dišav.

Grad Mendas je bil last španskega granda,

ki je tistikrat prebival v njem z vso svojo rodbino.

Najstarejša domača hči se je ves čas slavnosti ozirala na mladega častnika z ne-navadnim zanimanjem in tako žalostno, da je bil morda ravno pogled te Španjolke predmet, o katerem je premišljal mladi častnik.

Klara je bila krasna. Imela je sicer še tri brate in eno sestro, toda bogastvo markiza de Leganés se je zdelo tako znatno, da si je smel Viktor Marchand s pravico domišljati, da bo dota lepe deklice gotovo velika.

A kako bi se bil drznil le pomisliti, da bi stari markiz, ponosnejši na svoj rod kot kdorkoli drugi, dal kdaj svojo hčer sinu pariškega kramarja!

In še celó, ko so bili Francozi toli sovraženi!

Francoski general G...t...r, ki je ravno upravljal ta zavzeti kraj, je sumil markiza, da pripravlja upor na korist Ferdinanda VII., in oddelek, ki mu je zapovedoval Viktor Marchand, je bil poslan v mesto Mendas le v to svrhu, da kroti sosednje, markizu de Leganés podložne občine.

V pismu, ki ga je nedavno poslal maršal Ney generalu G., je bila izražena možnost, da se je bati brzega prihoda angleških ladij k španskemu bregu, in markiz de Leganés je bil naveden kot sumljiv tajne zveze z angleškim kabinetom. Sprejel je sicer mladega poveljnika in njegove vojake nad mero prijazno, ali z ozirom na maršalovo noto je bil previdni Viktor Marchand vedno oprezen.

Sprehajaje se po terasi, s katere je pravkar opazoval mesto in okolico, je vpraševal samega sebe, čemu neki ga odlikuje s toliko ljubeznivostjo in kako naj spravi v sklad mir, ki vlada v kraju, z maršalovo bojaznijo.

Toda nenadoma je dobila njegova pozornost popolnoma drugo smer. Opazil je v mestu večje število luči. To ga je presenetilo tem bolj, ker je brez ozira na praznik svetega Jakoba izdal še to jutro strogo prepoved, svetiti preko že prej s posebnim razglasom določene ure.

Iz te prepovedi je bil izvzet edino le grad.

Grob velikega vezirja Kara Mustafe tik beligradske trdnjave, poškodovan. Kara Mustafa je oblegal 1. 1683 Dunaj, a ga je premagal poljski kralj Ivan Sobieski. Kara Mustafa se je moral zato na sultanov ukaz v Belemgradu sam zadaviti z zeleno vrstico.

Tu in tam je opazil blesteča bodala svojih straž. Vse na okoli je vladala svečana tišina in nič ni vzbujalo mnenja, da bi se godilo kaj nenavadnega. Zaman se je trudil razjasniti si, kaj naj pomeni ta številni prestop.

Z mladeniško gibčnostjo je hitel, da bi prišel čim prej s skale. Naglo je bil blizu straže na vhodu v grad; nenadoma pa je obstal, ko je zaslišal nenavaden šelest. Zdelo se mu je, da sliši iz aleje škripanje peska pod lahnimi ženskimi koraki. A ko se je obrnil, ni videl nikogar. Za to je bil mahoma zavzet nad nenavnim pojavom. Opazil je na morju prizor, ki ga je tako presenetil, da je vztrepetal od groze.

Srebrni mesečni žarki so obsevali morsk plan s tako močjo, da je popolnoma jasno razločeval jadra bližajočih se angleških ladij. V svoji grozi se je trudil dopovedati sam sebi, da je ta strašni pojav le zračna prevara, povzročena po igri valov in miglajočih žarkih lune.

V tem trenutku je zaslišal popolnoma blizu svoje ime. Naglo se je okrenil in opazil vojaka, ki ga je spremljal do grada.

»Ste li vi to, poveljnik?«

»Da. Kaj se godi?« je vprašal mladi častnik, ki mu je neka gotova neprostovoljna predslutnja ukazovala ravnati previdno.

»Ti lumpje doli mrgole kot črvi. — Če dovolite, vam povem, kaj sem opazil.«

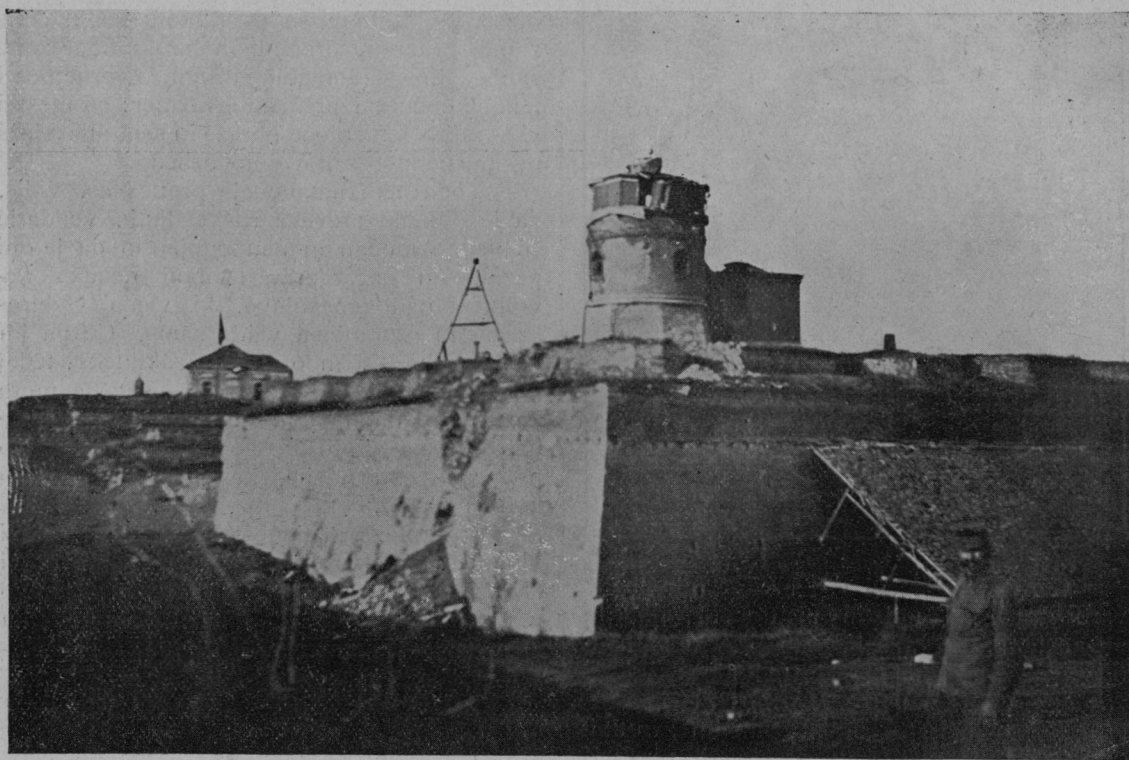
»Govori!« je ukazal Viktor Marchand.

»Ravno sem zasledoval nekega moža, ki se je plazil iz grada s svetiljko... Saj svetiljka je vendar že sama na sebi sumljiva. Zajeti nas hočejo, sem si rekel in zato sem ga sledil, da bi zvedel, kaj neki namerava sumljivi mož. Poleg tega sem, poveljnik, našel na skali, nekoliko korakov odtod, grmado suhljadi...«

Hipoma se je dvignil strašen krik in prerušil vojaka. Poveljnikovo postavo je obsijal rdeč žar in ubogi vojak se je zrušil mrtev na zemljo, ustreljen v glavo.

Kakih deset korakov od njih je vzplamtela grmada suhljadi in slame.

V gradu, kjer se je vršil ples, sta mahoma utihnila godba in smeh. Grobna tišina, pretrgana s stokanjem, je nastopila mesto godbe in smeja. Preko srebrne morske gladine je zagrmel temen topovski strel. Čelo mladega častnika, ki ni imel orožja, se je orosilo z mrzlim potom. Uvidel je, da je njegov polk izgubljen in da so Angleži že vse

Del razrušene trdnjave v Belemgradu.

ukrenili, da pristanejo. Čutil je, da bi onečastil samega sebe, če bi dalje živel; v duhu se je že videl pred vojnim sodiščem, videl se je obtoženega in obsojenega — in nehote je meril s pogledom globočino prepada.

Že se je pripravljal k skoku, ko ga je naglo zgrabila za roko — Klara.

»Bežite!« je šepetala. »Moji bratje so za menoj in vas hočejo ubiti. Doli pod skalo najdete Juamitovega andaluškega konja. Hitro!...« In sunila ga je z roko, naj gre.

Trenutek jo je gledal poln groze, ne zmožen besede; toda nagon samoohrane, ki dremlje v vsakem še tako hrabrem človeku, ga je gnal odtod. Hitel je skozi park, kot mu je bilo naznačeno, in čez skale, koder so se morda upale le koze.

Za sebe je slišal Klarin glas, pozivajoč svoje brate, da bi ga zasledovali. Slišal je je tudi korake svojih krvoločnih sovražnikov; v noč je počilo nekoliko strel in krogle so mu žvižgale okoli glave.

A v dolino je prišel brez nesreče. Našel je konja, skočil v sedlo in odjezdil kot veter.

V nekaj urah je pridirjal v glavni stan generala G...t...r, ki se je ravno gostil s svojim štabom.

»Prinašam svojo glavo«, je zaklical mladi poveljnik prapora, smrtno bled in izmučen od brze jezde.

Zrušil se je na stal in opisoval strašen dogodek. Sledilo je tesnobno molčanje.

»Mislim, da ste manj kriv kot nesrečen«, je naposled rekel general v skrbeh. »Za to lumparijo vendar ne morete biti odgovoren. Jaz vas krivde oprasčam, merodajno je pa seveda, kako uredi maršal.

Za nesrečnega poveljnika so pa bile te besede le slaba tolažba.

»Dal bi vas ustreliti«, je odgovoril general, »vendar bomo videli.«

Nato je strogo dodal:

»A sedaj ne govorimo več o tem, temveč posvetimo se o osveti, ki naj napolni z zasluženim strahom in grozo to zemljo, kjer se ljudje bojujejo kot divjaki.«

V eni uri je bil na cesti polk, oddelek konjenice in topništva. Na čelu sta jahala general in Viktor. Vojaki, ki so zvedeli o umoru svojih tovarišev, so goreli od osvetoželjnosti. Oddaljenost, ki je delila mesto Mendas od generalovega glavnega stana, je bila premagana nenavadno hitro. Med potjo je našel general cele vasi v orožju. Vsako gnezdo je osvojil in ustrelil vsakega desetega med prebivalstvom.

Iz nerazumljivega vzroka so ostale angleške ladje na širnem morju, ne da bi se približale obali; šele pozneje se je razjasnilo, da so vozile te ladje le topništvo in da so znatno prehiteli ostale ladje.

Tako je bilo mesto Mendas skoraj brez strele obkoljeno od francoske vojske in ni imelo braniteljev, ki so mu jih obetale pojavljajoče se angleške ladje.

Prebivalci, prevzeti od groze, so se udali na milost in nemilost. Generalova krutost je bila namreč znana, in zato se je prebivalstvo raje samo udalo, dobro vedoč, da bi bili sicer vsi pobiti in mesto požgano. General je sprejel ponudbo s pridržkom, da se mu izroče vsi prebivalci gradu, od poslednjega sluga do markiza. Ta pogoj je bil sprejet, nakar je general obljubil, da pomilosti ostalo prebivalstvo in ne dovoli pleniti svojim vojakom. Naložil pa je mestu ogromno kontribucijo in vzal nekoliko najbogatejših meščanov za talce, da bo plačana v štiriindvajsetih urah.

Porušena tovarna za utrdbam v Belem gradu.

Črnogorski ministrski predsednik
A. Radović.

General je izdal vse možne odredbe v varnost svojih ljudi in ni dovolil, da bi se nastanili po hišah. Ko so se utaborili, je odšel na grad in ga z vojaki zasedel. Člani rodbine Leganésove in služabniki so bili prijeti, zvezani in zaprti v dvorani, kjer se je malo prej vršil ples. Z oken te dvorane je bilo mogoče pregledati teraso in z nje vse mesto.

Generalni štab se je nastanil poleg na galeriji in tu se je najprej vršilo posvetovanje, kako preprečiti izkrcanje angleške vojske.

General je odposlal k maršalu Neyu svojega pobočnika in dal na pobočju postaviti baterije, nato je obrnil svojo pozornost do vjetnikov. Dvesto Špancev, katere je izročilo prebivalstvo, je bilo brez odlašanja ustreljenih na terasi. Po tej eksekuciji je ukazal general postaviti na terasi toliko vešal, kolikor je bilo prebivalcev v gradu, in poslati po krvnika.

(Dalje prihodnjič.)

Razpoloženje v Rusiji in drugje.

Graški »Volksblatt« je prinesel iz »Rotterdam Couranta« posnet članek, v katerem neki Holanec, ki je pred kratkim potoval po Rusiji, opisuje razpoloženje v Rusiji. Članek pripoveduje o dandanašnjih čudnih navadah takozvanih »velikih časopisov«, ki vedno poročajo o vstajah, nemirih in revolucijskih izgrelih, o lakoti in eksplozijah v sovražnih državah, s čimer mislijo svoje sodržavljanke varati o stanju razmer drugod. Toda ali to kaj hasne, ako se vrši tako nesmiselno varanje, ki nima v resnici drugega uspeha, ko da ljudje nekaj časa plavajo v nejasnosti in zmoti, slednjič pa dostikrat vendarle zvedo resnico ter doživljajo vedno iznova bridka razočaranja. Podcenjevanje in sramotenje nasprotnika itak nikdar ne obrodi pametnega uspeha. Čemu bi se trdilo, da je v sovražni državi vse puhlo in slabotno, ko se naenkrat vendarle izkaže, da ni vse tako? Čemu končno samega sebe varati?

V večji ali manjši meri se vrši to pretiravano varanje, ki ga vzdržuje časopisje, v vseh državah, torej medsebojno. Tako bi n. pr. Rusija bila že davno morala skleniti poseben mir, ako bi bilo vse resnica, kar se je že pisalo o raznih ruskih revolucijah, puntih med vojaki in mornarji, o lakoti in pomanjkanju, o eksplozijah municijskih tovarov in dr.

Omenjeni Holanec priznava, da je povsod po Rusiji opazal neko neveselo in mračno razpoloženje, da pa živi v širokih masah ljudstva še vedno živa vera v zmago in da hočejo vzdržati do konca. Torej tako, kakor pri nas.

V mestih je zaradi pomanjkanja organizacije v trgovini in v prometu sploh, dalje zaradi primerne druginje in birokratične zmešanosti in vsled raznih drugih neprijetnosti najbolj občutiti izpremembo razmer; po mestih vidiš skrb izražujoče obraze in semintja slišiš pesimistično-nezadovoljno besedo.

Toda ako natančneje proučavaš, vidiš, da je duh, ki preveva ruske ljudi, vendarle še vedno močan in neupognjen in da je oni pezimizem pravzaprav le bolj nekaka nevoljnost nad zmešnjavo, ki vlada v birokraciji in notranjosti vlade same. Če pa jih prašaš o vojski in o njenem zaključku, tedaj je vsakdo uverjen, da Rusija — seveda mora zmagati in da njeni nasprotniki nikakor ne morejo zmagati. Tako so Rusi prepričani o nezmagljivosti Rusije, kakor drugi o svoji končni zmagi.

Bojazni za svoj obstoj v Rusiji v resnici nimajo in je skoro res ne morejo imeti, pravi Holanec. Njihova samozavest in njihovo prepričanje o zmagi sloni namreč v veri, da ne morejo biti zmagani vsled velikosti Ru-

pomni si! Če me naznaniš, je tudi on izgubljen“.

„Tega ne verjamen“, sem odgovorila, če še danes ne vrneš popirjev, naznanim vse drju Žolno, s katerim si že dalje časa dopisujeva“.

Da bi ga prepričala o resnici svojih besed, sem mu pokazala pismo drja Žolne. Reinen je list smehljuje spravil in dejal:

„To mi bo še lahko prav hodilo. Napravi sicer, kar hočeš! Če misliš, da storiš prav, me pa naznani! Ne pozabi tega, da ne padem sam“.

S temi besedami se je poslovil.

Drugi dan je bila maskarada. Povabila sem v salon drja Žolno. Odločila sem se, da pokažem policiji pravo pot in to zaradi stotnika Fernkorna, o katerem mi je povedal stric, da je osumljen. Hotela pa sem ostati skrita. S stotnikom Fernkornom sva bila sicer zmenjena za sestanek na maskaradi, hotela pa sem ostati maskirana, da bi mogla tako govoriti z drjom Žolno. Peljala sem se k svoji prijateljici, gospe

Beligrad, razrušen od granat.

sije in ruskega naroda. Iz tega prepričanja Rusov izvira njihova mirnost in potrpežljivost, ki jih ne zapusti — v najhujši stiski. »Rusija je velika in bodočnost je — večna«, tako nekako misli vsak pravi Rus; po teh mislih uravnava svoje dejanje in nehanje. Mogoče je s tem pojasnjena tudi ona vztrajnost in trdovratnost, s katero se Rusi vzlic porazom v tej vojni bojujejo dalje.

Graški »Volksblatt« dodaje: »Rusi seveda pri tej trdovratnosti in vztrajnosti le nepremišljeno žrtvujejo neizmerne množice svojih ljudi ko neprestano, kljub najhujšim izgubam in neuspehom, še nadalje napadajo z glavo skozi zid. Vse to je v ostrem nasprotju s taktiko Nemcev, ki premišljeno in pametno sodeči le tedaj napadajo in odločilno — seveda ne brez žrtev — naskočijo, ako jim vse okoliščine jamčijo za uspeh, ki ga seveda potem tudi res dosežejo.

Špijonova usoda.

Roman.

(Nadaljevanje)

„Tega gotovo ne napraviš“, draga kuzina, je rekel, „ampak molčala boš, če hočeš sama sebi dobro. Popirje sem vzel, da napraviva s tvojim bratom kupčijo. Za-

Sellheim, da se potrebno domeniva. Bila je pripravljena, da me spremi. Moj avtomobil je čakal pred vrati. Peljali sva se v trgovino, kjer sva kupili dva kostuma in sicer dva domina. Nisem hotela, da bi me spoznal stotnik takrat, ko sem govorila z drjem Žolno. Namenila sem se, obleči pozneje drug kostum. Nato sva se peljali

Kapelnik godbe kralj. bolgarske telesne garde A. Macak, rod. Čeh.

na dom gospe Sellheim, se tam preoblekli in šli na maskarado. Privatni detektiv, ki je opazoval Reinena, je povedal, da je bil Reinen zadnji teden trikrat v hiši št. 46 na Dorotejini cesti. Sklepala sem, da se je pogajal radi popirjev. Dvakrat si je izposodil tudi moj avtomobil, ki mu je bil vedno na razpolago, če ga nisem sama rabila.

Na plesišču sem ogovorila policijskega komisarja Žolno in ga opozorila na napačno sled, ki jo je imela policija. Namignila sem mu, kdo je zločinec, in hotela ravno opozoriti na Dorotejino cesto, ko je priletela k meni prijateljica in mi sporočila, da je nekdo pred eno uro mojega brata v stanovanju ustrelil.

Gospa pl. Sellheim je tavalala po dvorani in se dolgočasila. Naenkrat je postala

svojega očeta. Obenem sem hotela tudi sama pravočasno izginiti.

Iz Benetk sem pisala Reinenu. Pozvala sem ga, naj pridje tja in mi imenuje kraj, kjer bi se lahko o potrebnem pomenila. Reinen pozna Benetke izvrstno. Prišel je takoj in mi naznanil malo krčmo v bližini mostu Rialto. Šla sem tja, četudi nerada. Povedal mi je to-le:

Bil je pri mojem bratu in se pogajal z njim za popirje. Brat je sedel pri mizi, v polni svetlobi luči, ki je gorela pred njim. Reinen je stal tik njega. Naenkrat je zažvenketala šipa in moj brat se je zgrudil. Reinen ga je hotel dvigniti, toda bilo je prepozno. Na levem sencu se je prikazala kapljica krvi. Reinen ni slišal strele, temveč samo žvenket šipe. Ko je videl,

zaročena s Fernkornom, bi bila stvar takoj ovadila. Tako pa je odločevala moja življenska sreča.

Policijski svetnik je vstal.

— Kar sem vam že obljubil, to vam lahko ponovim. O stvareh, ki ste nam jih zdaj razodeli, ne bo zvedel niti vaš ženin, niti nihče drugi. Treba je samo, da podpišete ta zapisnik in špijonažna zadeva pojde med akte. A neoziraje se na to, vas bom prosil, da pridete prihodnje dni večkrat v mojo pisarno. Treba je pojasniti umor na Dorotejini cesti.

Petnajsto poglavje.

Baroničini podatki so stvar v toliko pojasnili, da so deloma razdrli več krivih domnevanj in oba zločina ostro ločili.

Dne 3. maja t. l. so imeli Poljaki v Varšavi veliko narodno slavnost v spomin na kralja Stanislava Avgusta, ki je dal 3. maja 1791 poljskemu kraljestvu ustavo. Pod rusko vlado take slavnosti niso bile dovoljene.

pozorna na Reinena, ki je nekoga iskal. Ogovorila ga je in on jo je naprosil, naj me takoj obvesti, da je Giorgio ustreljen.

Menila sem, da me Reinen straši, posebno še, ker me je morda opazil v družbi drje Žolne. Peljala sem se pa takoj na mesto.

Avtomobil sem ukazala ustaviti, še predno sem se pripeljala na Dorotejino cesto. Šoferja sem poslala v stanovanje, sama pa sem čakala v vozu. Šofer se je vrnil in povedal, da je res ustreljen neki Adolf Strebing.

Reinen mi je povedal, da se tako podpisuje moj brat. O resničnosti zločina nisem torej dvomila. Peljala sem se takoj v svoje stanovanje in spravila skupaj prtljago. Pred vsem sem hotela obzirno obvestiti o umoru

da ni bratu več pomoči, je zbežal. Prej si je bil izposodil moj avtomobil in se z njim odpeljal z nevarnega kraja. Šofer mu je povedal, kje sem jaz. Iskal me je in med tem ga je nagovorila moja prijateljica.

V Benetkah sva sklenila z Reinenom kupčijo. Dokumente mi je prodal za 30.000 kron. Dati sem jih hotela takoj stricu in spraviti tako celo zadevo s sveta. Tako. To je vse, kar vem.

Komisar Martinič je zapisoval baroničino zgodbo.

— Ali ste pri kraju? je vprašal policijski svetnik.

— Da. Mogoče nisem pravilno ravnala, toda morala sem se ukloniti razmeram. Da sem razkrila tajnost, ki sem jo leta in leta skrivala, je vzrok moj ženin. Če bi ne bila

Policijski svetnik Koren je poročal dve uri kasneje, ko je bil zaslišal baronico, v prisotnosti komisarjev Žolne in Martiniča policijskemu predsedniku in globoko prepričan izjavil, da je špijonažna zadeva rešena.

Dokumente so vrnil Holmhorstu. Za Reinenom niso mogli najti sledi, proti baronici pa niso hoteli dalje postopati. Z višjega mesta se je namignilo policijskemu predsedniku, naj se stvar konča.

Barona Fona so pozvali brzojavno iz Benetk.

Prišel je drugi dan o poldne. Bil je pobit, ker bi bil ostal najrajši še dalje v Benetkah. Povedal je, kar mu je zaupala umorjenčeva sestra o mlademu Castellmariju. Giorgio je bil določen za vojaka. Štu-

diral je zato v Turinu in drugod. Nadalje je povedala mlada plemkinja zelo malo. Morda ni vedela, morda ji je to branila stroga vzgoja. Namignila je samo, da se seznanil brat v Turinu z neko jahačico, ki ga je odvracala od posla. Nasveti očeta in predstojnikov niso pomagali. Naenkrat je pretrgal vse vezi z jahalko in izginil. Da je bil brat špijon, tega Marija ni vedela. Čudila pa se je, ko se je nenadoma prikazal v Marconu. In še bolj, ker ga je morala zatajevati.

Popoldne je obiskal Fon baronico Sternberg, da izroči pozdrave sorodnikov. Povedal je tudi, da nastopi službo pri policiji, ker je obljubil Mariji, da dožene gotovo morilko njenega brata.

— Tudi vi govorite o morilki. Ali je dokazano, da ga je umorila dama?

— Da, baronica.

Fon je pripovedoval, kako in kaj, toda Mete ni mogel prepričati.

— Tega ne verjamem. Neverjeno je, da bi se bil Giorgio kje seznanil. Mudil se je tukaj premalo časa. Prej ga pa ni bilo še nikoli sem. Moralo je biti torej, če je res tako, kaka ženska iz Italije, ki je brata že prej poznala in imela vzrok, da ga je sovražila. Kolikor poznam brata, ni občeval nikoli s kako žensko, ki bi bila zmožna tako strašnega zločina. Tudi ne poznam nobenega dogodka iz njegovega življenja, ki bi mogel imeti za posledice smrt. Cele stvari si ne znam tolmačiti. Bojim se, da policija spet ne zadene prave poti, če si vtepe v glavo tako domnevo.

— Ali mi ne morete nikogar imenovati, s komur je vaš brat posebno odkrito občeval?

— Da. S svojim mladostnim prijateljem Ernestom Cartelanom, ki služi najbrž v turinski garniziji.

— Ali bi napisali policiji za tega gospoda priporočilno pismo?

— Rada, je odgovorila Meta. Mislim pa, da bi več dosegli, če bi Ernestu jaz privatno pisala. Odgovor vam bom dala drage volje na razpolago.

— Torej, baronica, je rekel Fon in poljubil baronici roko, obvestite me s par vrsticami, kadar prejmete odgovor.

Fon je odšel.

Baronica je sedla za pisalno mizo in takoj pisala ritmojstru Ernestu pl. Cartelanu.

* * *

Ruševine belgrajske trdnjave, ob kateri je padlo tudi mnogo naših junakov.
Zadaj Donava.

Slovenci na Laškem.

L. 1848 in 1866 so se Slovenci junaško borili proti Lahom. Mnogo slovenskih junakov je obležalo na laških bojiščih. In l. 1916 so zopet Slovenci in Hrvatje med prvimi junaki pri naši zmagoviti ofenzivi na Laško. Dogodki se čudno ponavljajo. Kjer se je boril ded, se bori danes vnuk.

V teh dneh, ko naznanjajo zastave nove zmage naših junaških čet nad italijansko armado, je zanimivo pismo slovenskega vojaka z avstrijsko-italijanskega bojišča l. 1848. Pismo objavljamo, kolikor mogoče se držeč originalnega sloga hrabrega slovenskega junaka.

Majlont, 7. oktobra 1848.

Ljubeznivi moj mojster!

Jest Vam pišem en par besedi in želim, deb' Vas moje pismo u najtemboljšem zdravju najšlo in Vam dam tud' vedeti, da se je tega 6. ega maja po celi Etali vojska začela.

In mi smo bli vsaki dan v ognju, pa vsak dan na marši, u dežji, ponoči in po dnevu in celo v nedelo smo morali hodit', obeno noč nismo spali pod strehoj. Tak prvokrat smo bili v ognju per Veroni, noter v eni vasi, ki se kliče Kroče bjanko, tega 6. maja. Tam smo se začeli v jutro in je trpelo noter do noči. Ljubi mojster, tam so kroglice tako letale, kakor čebele pred čebelnjakom in ljudi je glih toliko ležalo, kakor snopja na njivi. Od sovražnika jih je ostalo nekaj več kakor 700, naših pa vendar ne več kakor nekaj čez 300. Tak tam smo ga premagali in smo ga gnali zmirom naprej noter do Mandove (Mantue); potem na onkraj Mandove smo se spet en dan fejš dajali in tam smo jih vjeli 14 sto. Tistega pa Vam ne morem pisati, koliko je bilo mrtvih. Tak od tam smo šli nazaj noter v Vicenzo in tam smo se začeli na binkoštno soboto zjutraj ob enih devetih in smo se dajali do 11. ponoči. Tudi tam smo Lahe spet premagali in smo šli nazaj noter v Verono, odkoder smo šli proti Majlontu. Potem smo ga dobili na poti v eni vasi, ki se imenuje Volta in tisto je bilo na svete Ane dan. S kraja nam je slabo šlo, pa nam je vendar Bog srečo dal, da smo sovražnika premagali. Najhujše je bilo torej na binkoštno soboto in na svete Ane dan. Od Volte smo šli naprej proti Majlontu in pri Majlontu smo se spet ustavili in tam je gviralo celih 24 ur, da smo se dajali, in nam je tudi Bog srečo dal, da smo Plemontezarja premagali in smo noter v Majlont prišli na 6. avgusta.

Zdaj pa Vam družega ne vem pisati; tak jest Vas pustim lepo pozdraviti Vas, Meto in Jero, pa jest ostanem Vaš najboljši prijatelj

Janez Tomc.

Pozdravite vse znance, pa povejte jim, kako se meni godi.

Lahko si mislimo, s kakim občudovanjem je čital Janezov »ljubeznivi mojster« pismo vrlega vojaka z dežele, kjer so se vršile tako strašne stvari, da so kroglice letale kot buče in da so padali ljudje kot snopje!

Se je li vrnil Janez Tomc s krvavih poljan »per Majlontu« v ljubljeno domovino, ali je morda tudi on padel med »snope na njivi«?

Iz razrušenega Belgrada: Naše vojaštvo popravlja mestno kanalizacijo.

Jugoslovani in Lahi.

V »Neue Züricher Zeitung« je priobčil neki Srb članek o razmerju med Jugoslovani in Italijani. V članku pravi: Italijani bi si bili vso sedanjo mizerijo prihranili, ako bi bili pravočasno zasedli albanske gorske prelaze ter podprli umikajočo se srbsko armado. Rešili bi bili s tem tudi Črnogoro in njenega vladarja, ki se je mogel držati le z zmagovito Srbijo. To ni bilo preveč zahtevano, kajti stalo bi ne bilo več ljudi in materijala, kakor sedanja obramba Valone. Toda Italija je pošiljala Srbom rajše junaške pesni gospoda d' Annuzia in brezkončna melanholično fantastična poročila gospoda Fraccarollija, kakor pa junaške topove in mitraljeze gospoda Cadorne... Hiba italijanske mešetarske politike pa ne obstoja le v tem, da je Italija zamudila pravi trenutek za obrambo

na italijanski meji. Jugoslovani se borijo proti Italijanom kakor levi; istočasno pa naj bodo njihovi najboljši prijatelji?»

Ta članek je ponatisnila tudi graška »Tagespost«, ki je včasih iz nevednosti simpatizirala z laškimi iredentovci v Trstu, Poli in na Reki proti Slovincem in Hrvatom. Tako se godi tistim nemškim listom, ki se niso pred vojno nikdar dali poučiti od jugoslovanskih tistov.

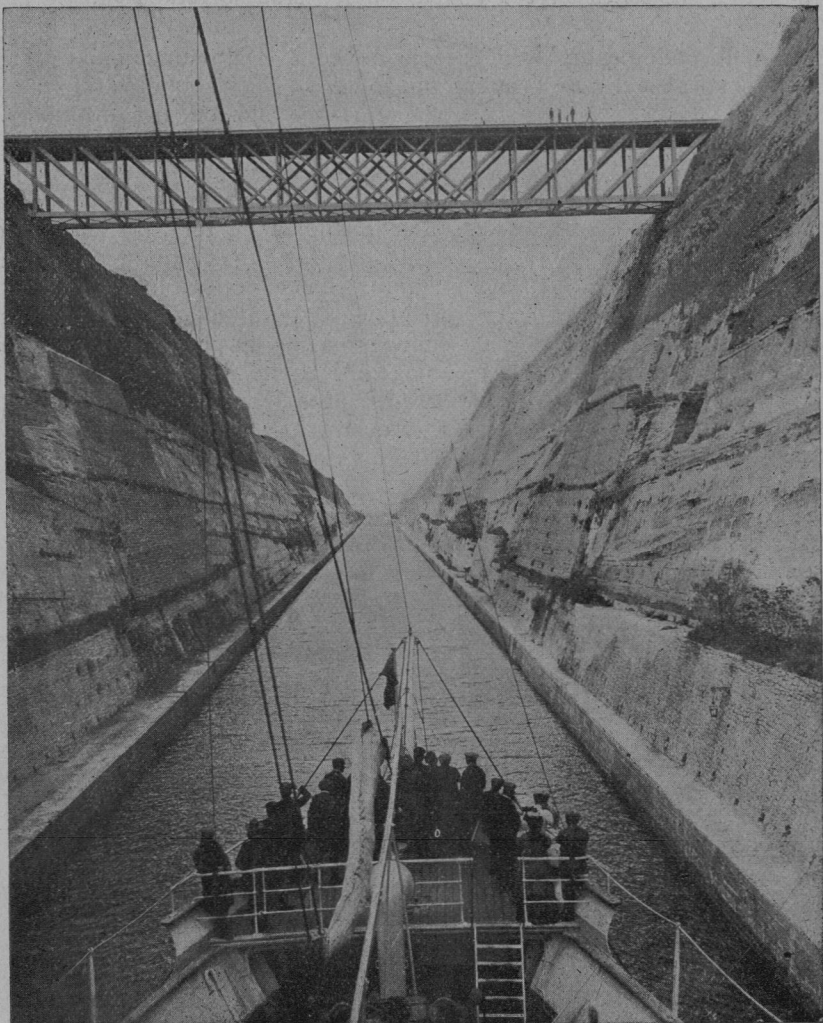
Hrvatje in Slovenci, tvorijo v Dalmaciji, Istri ter na Primorskem in Goriškem ogromno večino. Vendar so bili po krivdi laških iredentovcev skoraj brez moči, ugleda in celo večkrat brez telesne in imovinske varnosti. Kdo se ne spominja brutalnih laških izgrediv proti Slovincem v Trstu in Gorici, v Pazinu in drugdje? Kako se je godilo Hrvatom v Dalmaciji in v Istri! Nemški pisa-

se za čast Habsburžanov, za moč države, a tudi za lastno rodno zemljo, za lastno ti-sočletno domovino, za svoj jezik, svojo politično in kulturno svobodo. Konec mora biti sramote in suženjstva, konec iredente! Biti hočemo »na svoji zemlji svoj gospod«.

Uganka soške fronte.

Avstro-Ogrska armada se bori na raznih bojiščih ter je razkrojena na tri velike fronte: na balkansko, rusko in laško. Lahi pa uporabljajo vso svojo armado le na eni fronti — proti Avstriji; a vendar Lahi ne morejo na Soči nikjer naprej, na tirolski črti pa so morali celo nazaj.

Zakaj se razbijajo vse velike laške ofenzive ob soški fronti brez uspeha? Zakaj grme laški topovi že toliko časa, že od maja 1915,

Korintski prekop, ki ga je baje zaprla antanta tudi grškim ladjam.

Naši vojaki nakladajo vojni materijal z vlaka na parnik.

Srbije. Glavna krivda leži v italijanskem političnem programu. Izključna posest Adrije je gotovo idejal, vreden vsake države; toda kaj morejo Jugoslovani za to, da posedujejo skoraj ravno tako dolgi kos jadranske obale kakor Italijani. Naravno je da se borijo z največjo požrtvovalnostjo, borijo za lastno zemljo, za lastno domovino. Ne more se jim vzeti za zlo, ako bi ostali rajše pod Avstrijo, kakor pa da bi prišli pod Italijo. Slovenci so n. pr. že 500 let pod Avstrijo in so (z lastnimi žrtvami) dosegli že lepo civilizacijo. V tem oziru zavzemajo med desetimi narodi monarhije četrto, če ne tretje mesto. Njihovi narodni bratje v Italiji pa so zaostali in nimajo niti potrebnih ljudskih šol. Kako se naj torej Slovenci proti Italiji ne branijo?

V enakem razmerju napram Italiji se nahajajo tudi Hrvati in Srbi v Dalmaciji. Iz teh narodov obstojajo čete, ki se borijo

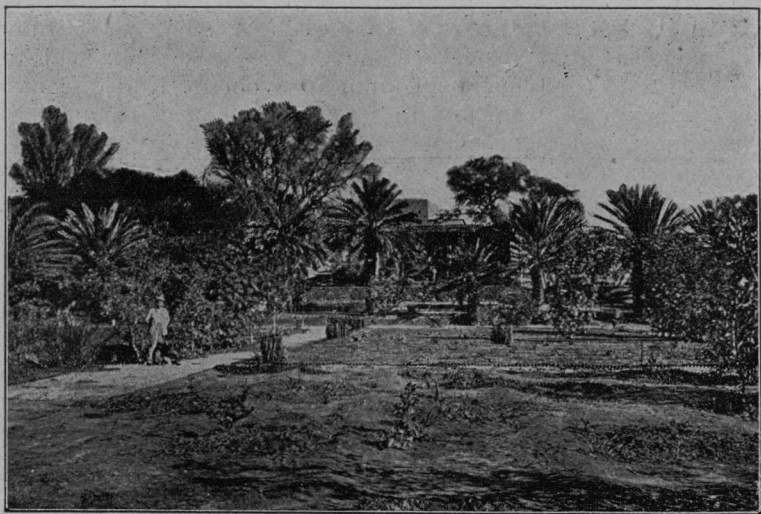
telj Herman Bahr je v svojem izbornem topisu »Eine dalmatinische Reise« pravično opisal divjanje iredente proti Jugoslovanom, a žel je — posmeh. Niti šol niso imeli Slovenci in Hrvatje iz javnih fondov, nego so si jim morali z lastnimi vinarji sami vzdrževati. Slovenska in hrvatska družba sv. Cirila in Metoda sta morali več desetletij prosjčiti med ubogim narodom, da je revež sam sebi ustanavljal najnujnejše šole. Tako so iredentovci pospeševali kulturo! Obenem pa so nas zmerjali, da smo barbari in »ščavi«.

Da se te v nebo kričeče razmere prenehajo, da se nam ne bo godilo kakor beneškim Slovincem, da postanemo po vojni enakopravni državljani, ki dobe dobre šole in urade v svoji domovini zato se bore danes Slovenci in Hrvatje toli junaško požrtvovalno na soški fronti in za to se izkazujejo leve naši Mlakerji na laškem bojišču. Bore

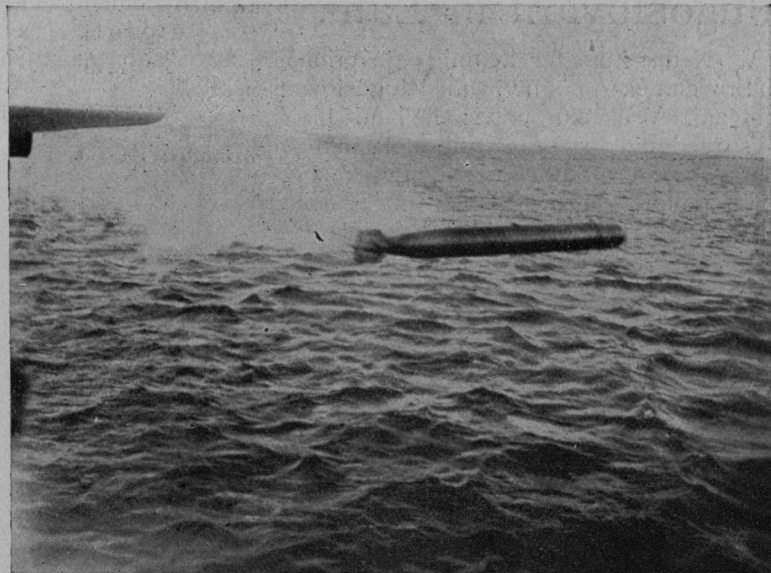
ne da bi mogli Lahi podreti? Avstro-ogrška vojska je imela strašne bitke in jih še ima v Galiciji, v Voliniji, v Srbiji, v Albaniji; naši topničarji so bili v Belgiji in ob Dardanelah. Lahi so imeli na Soči že večkrat ogromno premoč, včasih tri — do štirikrat večje topništvo kot mi, a vendar ne opravijo ničesar. Avstro-ogrška armada in nekaj nemških polkov je pri Gorlicah hitro prodrlo silno rusko fronto ter v par tednih pomelo Ruse skoraj iz vse Galicije; na srbski fronti je vdrla naša vojska v zvezi z nemško na raznih točkah naenkrat, — kako da tega ne znajo Lahi?

J. C. Kleinschmidt, kapitan severnoamerikanske mornarice, je bil mesec dni gost na soški fronti. Uganko laških neuspehov in naše nevmažnosti je ta tuji častnik rešil takole:

Karte štabov avstro-ogrške armade na Soči so posute z rdečimi točkami, ki na-

Iz nemške zahodne Afrike: Krasen vrt vojaške postaje v Otjinbinque.

Izstreljen torpedo v hipu, ko zleti proti sovražni ladji.

tančno označujejo pozicije sovražnikovih baterij; na teh kartah je tudi označena daljavo, do katere segajo naši topovi. Prva velika tajnost naših uspehov je torej izvrstno uporabljanje našega izbornega topništva. Naši topovi, havbice in možnarji so postavljeni in razdeljeni tako spretno, imajo toliko silo ter obvladujejo toli široko in globoko ozemlje, da zaleže vsaka naša cev za tri sovražnike. Vse razdalje so na las izmerjene in preskušene. V hipu, ko se pripravljajo Lahi na napad, zapoje naši telefoni na vsej črti in v petih minutah se obrnejo naši topovi točno na točke, ki so najbolj nevarne.

Druga tajnost je naše izborni pešvo. Avstrijske in ogrske čete so se borile že na tolikih bojiščih, da so si pridobile neverjetno izkušnost, spretnost in neustrašnost. »Čim mirnejši sem, tem zanesljiveje streljam; čim pogumneje uporabljam v skrajnem slučaju svoj bajonet, tem gotoveje je, da sovražnika premagam in ostanem sam živ«, pravijo vojaki.

Bil sem na večerji pri generalu. Tu so prinesli vest: »Lahi so vzeli našo postajanko na O.«. Neprijetna novica. Od O. se more vzeti tudi P. gora, in Gorica more biti že jutri v laških rokah. Človek bi mislil, da morajo ob taki vesti vsi častniki planiti pokonci in javkati. Toda nič. Le general je nekaj besed pošepetal svojemu šefu štaba. Nato smo večerjali dalje. Ob 5. pop. naslednjega dne sem že fotografiral 500 Lahov, ki so jih naši ujeli na O. Ves boj za zopetno osvojitve O. je veljal našo vojsko le — dva moža.

Drug slučaj. Dalmatinci so se vrnili pravkar na počitek za fronto. Trudni? Ne. Bili so popolnoma upehani, čez in čez pokriti s skorjami blata in ilovice ter vsi črni od smodnikovega dima. Opoldne po odhodu

Dalmatincev so Lahi naskočili nadomestne čete in jih vrgli. »Vaše jarke so zasedli La-

hi!« se je povedalo Dalmatincem, ki so ravnokar obedovali. »Naši so bili jarki in naši ostanejo!« je šlo od ust do ust. In Dalmatinci se hiteli nazaj. V dveh urah so bili jarki zopet v naši oblasti.

Vztrajnost, spretnost in ljuta bojevitost naših čet je torej tajnost, ki drži soško fronto. Vsak infanterist vidi v Lahih izdajalca, lopova in večnega škodoželjnega sovražnika. Zato se mu zdi vojna proti Lahom pravična, sveta. Naše zmage pri Kustoci, pri Novari in Visu ter naši porazi pri Magenti in Solferinu so v avstrijski vojski nepozabni. Zaman je bila vsa politika; staro sovraštvo se ne da prelepiti s popirnatimi pogodbami. A še te pogodbe so raztrgali Lahi sami. Dalmatinci, Hrvatje iz kraljevine, Bosanci in Slovenci so dolga desetletja trpeli velike krivice zaradi Lahov. Zdaj je prišel dan plačila. Naši vojaki poznajo dobro kraška tla in natančno naša pogorja, Lahi pa ne. Zato so Lahi vedno na slabšem. A Lahi so tudi telesno šibkejši ter imajo pred Hrvati in Dalmatinci nekako prirojen strah. Slovenec pravi glede Lahov: »Pet na vsak prst!« Seveda je to pretirano, a v jedru je vendar le resnično. Naš vojak, izurjen v bojih, utrjen v naporih, navajen mraza, vročine in tudi lakote, če je treba, visoko presega Laha. A naš vojak je tudi miren, hladnokrven, preudaren, Lah pa razburjen, strasten in za to nerazsoden. Tudi to je prednost naše armade, ki odloča naše zmage.

Novi ruski ministrski predsednik Stürmer, po krvi svojih dedov Nemeč, danes vodja vojne stranke na Ruskem.

Po krvavi irski revoluciji: Delavci odstranjujejo ruševine razbitih hiš v Dublinu.

Po irski revoluciji: Ostanki razrušenih hiš v Dublinu, kjer so streljali Angleži na Irce.

Anton Tomažič, rojen leta 1893 na Drvanji, fara Sv. Benedikt v Slov. gor. (okr. Maribor), se je bojeval kot pijonir skoraj od početka vojne na severnem bojišču (tudi pri Varšavi). Do dneva svoje junaške smrti za domovino ni bil nikdar bolan, niti ranjen. Dne 5. decembra 1915 ga je zadela sovražna krogla v prsi skozi pljuča, nakar je tekom par ur izdihnil mlado svojo dušo. Njegov stotnik ga je dal v znak splošne priljubljenosti pri tovariših in častnikih pokopati v bližini Tarnopola v blagoslovljeni zemlji, narediti mu primeren grob ter ga je izredno počastil s tem, da je ob grobu stoječ priporočil hrabro junakovo dušo Vsemogočnemu. — Tonek Tomažič je bil že pred vojaščino pri vseh, kateri so ga poznali, zaradi svoje odkrito- in dobrosrčnosti, mladeniške neustrašenosti ter zavedanja, da je slovenske matere sin, izredno priljubljen. Za božič 1915 mu je bil obljubljen dopust v njegovo domovino v Slov. goricah. Tudi mu je bila podeljena za njegovo večkratno prav posebno hrabrost velika srebrna hrabrostna svetinja (kolajna), katere pa junak ni dobil pripete na svoje prsi, ker ga je pred odlikovanjem prehitela smrt. Njegov stotnik je poslal junakovi materi Neži kolajno in poročilo o padcu sina, v katerem je s toplimi besedami hvalil sinove vrline ter pristavil v srce segajoče tolažilne besede zaradi bridke izgube tako plemenitega branitelja domovine in dobrega sina svoje matere. — Nemila usoda je toraj preprečila, da bi v družbi zvestega svojega tovariša Slačka iz iste fare obhajal božični večer v svoji rojstni hiši, na kar se je dolgo tako veselil! Naj mu bo s krvjo prepojena poljska zemlja v daljni tujini lahka!

Rešitev uganke v št. 23 »Tedenskih Slik« je: Bo, kal, — bokal.

Prav so jo rešili gg. Zorko Jelinčič, Idrija, Rafael Eržen, Idrija, Jakob Makuc, bojna ladja »Custoza«, Pulj.

Darujte za „Rdeči križ!“

Razne vesti.

Slovenec in Hrvat — brat in brat. Pod tem naslovom piše »Hrvatski dnevnik«: »Tè dni mi je znano založništvo v Berlinu Toussaint-Langenscheidt z nekim prospektom doposlalo barvano karto, na kateri so vsi evropski jeziki označeni v barvami. Za hrvatski in slovenski jezik se ne rabi posebne barve, marveč sta oba jezika označena z isto barvo. Morda se to ni zgodilo namenoma, ali ta karta naj bi bila za nas — program! Hrvatje in Slovenci so vsak zase prešibki, kot narodna enota pa so močni. Danes odganjajo zvesti sinovi hrvaškega in slovenskega naroda nesrečnega Italijana, ki požrežno preži po hrvatski Dalmaciji, hrvatsko-slovenski Istri in slovenskem Primorju. Grozdje je kisló! Vojne bo enkrat konec in mi hočemo imeti gotovo mejo proti lačnim Italijanom. Ali ta pozabi s časom na modre lise in udarce, ki jih je dobil in bo hotel zopet posezati po tuji posesti, a Hrvatje in Slovenci bodo morali stati na straži in se boriti tudi

Kritja za peščenimi vrečami na gališki fronti.

v miru. Toda, če si podajo roke in če bodo trdno držali skupaj, bodo bolje stražili in se bolje borili.

„Mati“, hočem grgrati z »Elsa-fluidom«, čujemo dostikrat govoriti pametnega otroka, če ga boli vrat, če ga draži kašelj, ako se mu vleže na prsa, ne more goltniti ter ga peče po vratu. Pametne matere imajo Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko »Elsa-fluid« vedno pri hiši. Za samo 6 kron naročite 12 steklenic poštne prosto od lekarja E. V. Fellerja, Stubica, Elsa-trg št. 280, (Hrvaško). Tudi Fellerjeve rahlo odvajajoče kroglice z znamko »Elsa-kroglice« (6 škatelj poštne prosto 4 krone 40 vinarjev) jemljejo odrasli in otroci prav radi.

Šolstvo v Srbiji. Nemški državni poslanec Wendel piše v »Berliner Tageblattu«: »Od nekdaj je pametno, vztrajno in napredujoče srbsko ljudstvo polagalo veliko važnost na izobrazbo, že nekaj desetletij je tega, kar je Laveleye našel, da je Srbija dežela, kjer je malo cerkva in mnogo šol; in 20 let prej, predno se je sploh na Nemškem začel prepir, če se naj ženskam dovoli študiranje, so na srbskih klinikah že delale zdravnice in imele veliko privatno prakso. Razen univerze in 40 gimnazij je imela Srbija pred izbruhom prve balkanske vojne 1296 ljudskih šol, v katerih je okroglo 138.000 otrok podučavalo 2548 učiteljev in učiteljic. Od ljudskošolskega zakona leta 1904. pozna Srbija prisilni šolski obisk. Učiteljsko osebo je na učiteljskih v Aleksincu, v Jagodini in v Negotinu dobivalo izvrstno izobrazbo; v ljudskih šolah dobivajo potrebni otroci učila in celo obleko brezplačno... Čudno? Mi pa smo mislili, da so na Srbskem doma le morilci, razbojniki, uši in stenice! Danes je seveda še vse lepše kot pred vojno.

Naša prestolonaslednica, nadvojvodinja Cita je dne 31. maja povila sinčka. Novorojeni nadvojvoda je krepko razvit. Nadvojvodinja Cita se je 21. oktobra 1911 poročila s prestolonaslednikom nadvojvodom Karlom Francem Jožefom. Dosedaj imata sledeče otroke: nadvojvoda Franc Jožef Oton, roj. 20. novembra 1912, nadvojvodinja Adelhajd, roj. 3. januarja 1914, in nadvojvoda Robert, roj. 8. februarja 1915. Naš prestolonasledniški par ima torej 3 sinove in hčer.

Omejitev ciganstva. Ogrska vlada je z važnim odlokom storila konec ciganstvu, v kolikor je to sedaj mogoče. Ukazala je, da se pobere potujočim ciganom konji in vozovi ter se sami naprtijo v začasno oskrbo onim občinam, v katerih se baš nalete. Stroške te preskrbe bo nosila država, dokler se ne dožene njihova domovinska občina. Za vojno zmožni se uvrste k vojakom, drugi pritegnejo delu. Družine upoklicanih dobe podpore, delavci plačilo, ki pa ga dobe v roke občine. Konj, volov in mul cigani brez dovoljenja policije ne bodo smeli kupiti več.

Gardsko jezero. (Glej sliko v 24. števil.) Eno najkrasnejših jezer na svetu. Severni del je tirolski, večji južni laški. Prinašamo pogled s tičje perspektive na to jezero. Skrajni točki sta naša Riva, divno letoviško mestece, in laško mestece Desenzano, odkoder so se vozili Tirolci proti vzhodu na Benetke ali proti zahodu v Verono, Milan in Turin. Pred Desenzanom je krasni polotok Sirmione, kjer je živel in pesnil rimski pesnik Katul; še severneje leži otok Isola di Garda s pravljico krasnim gradom knezov Borghese. Okoli in okoli jezera so letovišča s kopeli, eno lepše od drugega. Po gorah Monte Adamello, Monte Presanella, pod njim Val (dolina) di Ledro, Monte Baldo i. dr. so se vršili ljuti boji. Naše čete prodirajo na Torbole, da osvoje gorsko železnico iz Naga v Arco, Rivo in dalje v Trident. Morda je zdaj že vse zopet naše. Južni kraji pa so še

Ortopedični zavod na češki tehniki v Pragi za vojake otrplih ali pohabljenih udov.

v laški posesti. To sliko naj si naši čitatelji shranijo, ker se govori in se bo govorilo o teh lepih kopališčih še večkrat!

Zakaj se bodo Madžari učili srbskega jezika? Glavno glasilo ogrske neodvisne stranke »Budapest« piše o ogrski šolski reformi: Monarhija je hotela civilno upravo v Srbiji v prvi vrsti izročiti madžarskim uradnikom, pa tega ni mogla storiti, ker je le redkokje mogla dobiti madžarskega uradnika, ki bi znal srbski jezik v besedi in pisanju. Ko vlada zamenja grščino z narodnostnim jezikom, hoče madžarsko inteligenco oborožiti in napraviti sposobno, da bo s svojimi narodnostmi mogla govoriti v njenem jeziku. — V ta namen hočejo Madžari svoje gimnazije reformirati; dijaki naj bi se poslej učili namesto grščine srbsčine (hrvaščine), slovaščine, rumunščine in nemščine. Namen je jasen: gre jim za službe med Hrvati (Srbi), Slovaki, Rumuni in Nemci. Toda kam naj gre potem po službo Slovak i. dr.? Ker gotovo je, da bodo imeli Madžari povsod

Slovenska dekleta pri košnji na večjem posestvu brez gospodarja in hlapca. V ozadju dva poljska begunca. — To sličico nam je poslalo vrlo slovensko dekle, Marija Zagoda iz Zadloga pri Črnem vrhu, ki jo je tudi sama napravila. Zraven nam piše: Predstoječa slika je dokaz, da smo ženske že lansko leto opravljale vsa težka moška dela na kmetih ter oskrbovale dom in armado s potrebno krmo. Letos nam bo šlo delo še bolj od rok v zavesti, ako se oprijemljemo opravil, ki ne prijaajo ženskim, imamo tudi sicer jednako veljavo v vseh rečeh. Prihodnje volitve se ne bodo vršile brez žensk. To naj si zapomnijo oni faktorji, ki se iz kmeta samo norca delajo. Kakor smo za delo, tako smo za kaj drugega tudi, torej žene in dekleta: korajža!

prednost. čeprav bodo tuje jezike le za silo lomili.

Kitajski cesar Juanšikaj. Iz Šanghaja poročajo, da je umrl v ponedeljek najznamenitejši Kitajec, bivši predsednik kitajske republike, potem kitajski cesar in zdaj zopet predsednik kitajske republike Juanšikaj. Že pred letom 1898. je bil Juanšikaj podkralj zaporedoma v treh kitajskih deželah in zapovednik najboljšega dela armade. Užival je zaupanje dvora in revolucionarne stranke. Stopil je pa na stran cesarice in izdal svoje ropublikanske prijatelje. Pozneje, po smrti cesarice, se je znal polastiti največje moči v državi, je strmoglavil cesarstvo in se leta 1913. napravil za cesarja. Nasprotja so ga prislila, da je zopet odpravil monarhijo in uvedel republiko, sebe pa napravil za predsednika. Juanšikaj je umrl na uremiji. Predsedstvo republike prevzame začasno podpredsednik Jinan-Hang.

Zakaj ne slovenski? Pod tem naslovom pišejo zagrebške »Novine«. V graški »Tagespošti« piše neki T. »Zur Ortsnamenbezeichnung im italienischen Kampfgebiet« (K označi krajevnih imen na italijanskem bojišču) ter predlaga, da se imena soške fronte izpreme v nemška!! Tako n. pr. St. Michaelsberg, St. Martin im Karst, pa Höhlenberg itd. No, k sreči ne mislijo vsi z njegovo neumno glavo. Naša, pa tudi nemška uprava v Srbiji in Črnigori ni nazvala Belgrada z Weissenburgom, niti Knjaževca in Kruševca morda s kakim zloženim imenom iz »Fürst« in »Brot«. Tako treba tudi tukaj med Slovenci! Ako se že vojna uprava odloči, da opusti italijanska imena, potem bo vzela domača, slovenska oziroma v Dalmaciji in hrvatskem Primorju hrvatska. Drugače bi nastala še večja zmešnjava, kajti lahko je sedeti v Gradcu in gledati na zemljevid, toda častniki na soški fronti morajo vse one kraje obhoditi in mnogokrat vprašati domače ljudstvo, kje je ta, kje oni kraj; tega pa seveda ne bodo zvedeli, ako bodo vprašali za kak »Höhlenberg« ali kaj enakega.

Kje je policija? Budimpeštanski listi poročajo, da je od 1. 1906 izginilo 28.000 oseb, med njimi 7.000 žensk. 5.000 žensk je izginilo brez vsakega sledu.

Boleče ude vdrigavamo s Fellerjevim mišice krepčujočim, bolečine blažečim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elsa-fluid«. Pripravlja nam prijeten občutek, kjer smo imeli preje bolečine. Mnogo zdravnikov ga priporoča. 12 steklenic stane poštne prosto samo 6 K od lekarja E. V. Feller-ja, Stubica, Elsa trg št. 280, (Hrvatsko). Vedno sigurno učinkuje!

Zlato in srebro obdrži tudi med vojno in po vojni svojo vrednost. Varno je torej naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verišico, prstan i. dr. Bogato izbiri po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustrovan cenik vsakomur zastoj in poštne prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

Vredno, da se zabeleži. »Srečkovno zastopstvo« v Ljubljani (glavno zastopstvo srečkovnega oddelka Češke industrijske banke v Pragi prejelo je te dni srečkovno naročilo iz daljne Azije od tam bivajočega veleposestnika brata Hrvata. Ker ima imenovani zavod od poprej naročnike iz širne Evrope, Amerike, Afrike in Avstralije, služi sedaj še naročilo iz Azije »Srečkovnemu zastopstvu« v ponos in dokaz, da je znano po vsem svetu.

Naročite in razširjajte »Tedenske Slike«! Pridobivajte novih naročnikov! Čim več bo naročnikov tem bolji bo list, zrno do zrna... kamen do kamena...

Šelenburgova ulica 1
(zraven trgovine Tičar)

Specijalna trgovina bluz

Antonija Sitar

Zajamčen uspeh, drugače denar nazaj

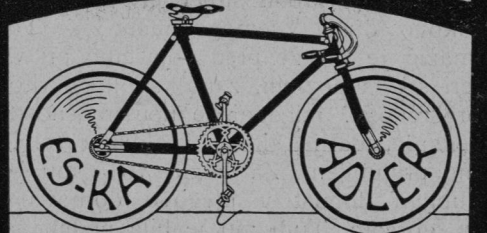
Tisoče zahvalnih pisem za vpogled na razpolago

Bujno lepo oprsje

dobite, če rabite
med. dr. A. Rixovo prsno kremo
oblastveno preiskano, jamčeno neškodljiva.
Za vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. —
Zunanja raba. — Pušica za poskušnjo
K 3'30, velika pušica, ki zadostuje za uspeh
K 8'80. Kosm. Dr. A. Rix laborat, Dunaj IX.,
Lakiergasse 6/O. Razpošilja se strogo diskretno.
Zaloga v Ljubljani: Parfumerija
A. Kanc in drogerija „Adrija“.

GORČEVA

**KOLESA PRIZNANO NAJ:
BOLJŠA SEDANJOSTI X**

A. GOREC

**LJUBLJANA MARIJE TERE:
ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA-ZAH:
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO**

Ali se hočete svojega

revmatizma

korenito iznebiti?

Na tisoče je ozdravljenih!

Bolečine v udih in členkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, bodenje v raznih delih telesa, celo oslabele oči so posledice revmatičnih in protinskih bolečin.

Nujam Vam naraven produkt za zdravljenje!

Nobena universalna medicina, temveč zdravilno sredstvo, ki je dobrotna narava daruje bolnim ljudem.

Vsakemu brezplačna poskušnja.

Pišite mi takoj, da Vam pošljem svoje zdravilo in poučno razpravo brezplačno. — Postanete hvaležen moj privrženec.

Ekspedicija: Opern-Apotheke Budapest, VI. Abt. 255.

MARIJA TIČAR,

Ljubljana,

Sv. Petra cesta 26, Šelenburgova ulica 1.
nasproti kazine

Prva specialna trgovina
umetniških, vojnih, pokrajinskih in drugih
razglednic

Priznana največja izbira na drobno in debelo.
Krasni albumi za umetniške razglednice
pravkar došli.

Najbolje darilo trpečemu vojaku je

MORANA

Reši ga in brani nadležne golazni:
uši, stenic in vsakega mrčesa. Izvrstno
sredstvo je tudi proti ozeblini, hrastam
in vsaki kožni bolezni. — Naroča se:

M. SKRINJAR, TRST

Via Castaldi 4, I.

Cena: Liter 4 K. $\frac{1}{2}$ l 2 K. $\frac{1}{4}$ l 1 K.

Da olajšamo odposiljatev in troške,
pošljemo naravnost na dotični stan vo-
jaka. Pošlje naj se denar in natančen
naslov dotičnega.

Morana je popolnoma prosta vsake
razjedajoče kisline, torej neškodljivo
človeškemu zdravju, tkanini i. t. d.

10 letna
garancija.

Sedaj v vojnem času najbolj hvaležna in praktična
času primerna darila so samo
„Gritzner“ in „Afrana“,
šivalni stroji

najboljši, dosedaj nedosežni v trpežnosti za rodbinsko rabo in obrt.
Prednost: kroglični tek, biserni ubod (Perlistich.) Pouk v vezenju brezplačen v
hiši. Cenj. občinstvu se radevolje razkažejo naši stroji in so v poizkušnjo na
razpolago, brez da bi se sililo h kupčiji.
Edina tov. zaloga šivalnih strojev in njih delov (za šivalne stroje
vseh sistemov.)
Že nad 3 milijone hvaležnih odjemalcev.

Josip Petelinc, Ljubljana,
za vodo — blizu frančiškanskega mosta, levo — 3 hiša.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Koncem leta 1915 je imela vlog „ 48,500.000.—

Rezervnega zaklada „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod
kontrollo c. kr. deželne vlade. 463

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posojila na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5 $\frac{1}{4}$ %, izven Kranjske
pa proti 5 $\frac{1}{2}$ % obrestim in proti najmanj $\frac{3}{4}$ % odplačevanju na dolg.

Zdrava kri!

Kri je splošna redilna tekočina, iz koje dobiva život svoje
redilne snovi. Ako nima kri zadostnih redilnih snovi, slabijo
organi ter nastane cela veriga bolezni in trpljenja, ki nam
greni življenje.

Ta zla veriga mora biti pretrgana

in to je mogoče samo na eni točki, namreč pri hranitvi krvi,
pri zboljšanju krvi.

Spisal sem po dolgoletnem proučevanju knjigo, v koji beremo
kako in na kak način se kri in sokovi popravljajo, kako se
zboljša hranitev, kako se moremo bolezni ogniti ter jih odpravljati.

Popolnoma zastoni

pošljem ta dragoceni spis vsakemu, kdor mi piše zanj! Tudi
dam vsakemu priliko, da se prepriča, na kak način je to mo-
goče, brez vinarja izdatka. Toda pišite takoj!

Ekspedicija lekarne pri operi. Budimpešta VI. Oddelek 499.

Umetniške razglednice
v največjem izboru, najlepše izdelane.

Vojne razglednice

Najnovejši posnetki z vseh bojišč, kakor tudi do-
pisnice: Ljubavne, lepe ženske glave, cvetje, svete,
čestitke, šaljive, prirodne, vojaške itd. od najcenejših
do najfinejših vrst od 5 do 14 kron po 100 kom.

Pisemski papir 10/10 in 100/100 najceneje priporoča
trgovcem in preprodajalcem trvdka

Rudolf Polaček
veletrgovina in založba dopisnic
Zagreb, Jurišičeva ulica 21.

„Darujte za Rdeči križ!“

Poravnajte naročnino!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

: Delniška glavica 8,000.000 kron. :

STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Priporoča nakup srečk za 3. razred V. c. kr. avstrijske raz-
redne loterije.

Žrebanje za ta razred dne 15. in 17. februarja 1916.

Cena za igralce prejšnjega razreda: $\frac{1}{2}$ srečka K 40.—, $\frac{1}{4}$ srečke K 20.—,
 $\frac{1}{8}$ srečke K 10.—, $\frac{1}{16}$ srečke K 5.—. — Cena za novovstopivše igralce:

$\frac{1}{2}$ srečka K 120.—, $\frac{1}{4}$ srečke K 60.—, $\frac{1}{8}$ srečke K 30.—, $\frac{1}{16}$ srečke K 15.—.
Naročila se vrše najugodnejše po poštni nakaznici.

Sprejema vloge na knjižice in na
tekoči račun in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ % čistih.

2% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10
špecialna trgovina pletenin,
trikotaj in perila

priporoča svojo veliko zalogo,
kakor:

Športno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bambaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke. Gumijevi plašči, nahrbtniki i. t. d.

Na debelo in drobno.

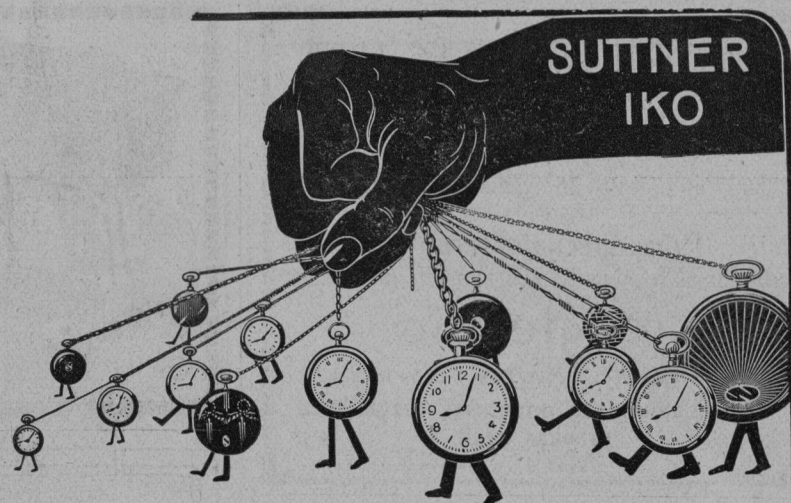
Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri farni cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepše lase. Stekl. po 3 in 4 K. Pošilja se tudi po pošti. Izorno sredstvo za rast las. Za gotovost se jamči. Zadoštuje steklenica. Spričevala na razpolago.

Priporoča se

umetna knjigoveznica

IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

Svetovna tvrdka Suttner ima

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu imenu hiše čast delajo.

St. 410. Nikelnasta Anker-Roskopf-ura	K 4:10
„ 705. Roskopf-ura, kolesje v kamnih	„ 5:90
„ 719. Srebrna remontoar-ura	„ 7:80
„ 600. Žepna ura z radijem, se po noči sveti	„ 8:40
„ 449. Roskopf-ura, dvojni pokrov	„ 7:20
„ 518. Ploščnata nikelnasta kavalijska ura	„ 7:50
„ 803. Damska ura, jeklena ali nikelnasta	„ 7:90
„ 804. Srebrna damska ura	„ 9:50
„ 1544. Usnjata zapestnica z uro	„ 10:50

Št. 712. Nikelnasta IKO - ura, 15 kamnov	„ 14:—
„ 1450. Bela kovinasta verižica	„ 2:80
„ 865. Bela kovinasta verižica, priprosta	„ 1:—
„ 916. Srebrna verižica, masivna	„ 3:20
„ 422. Nikelnasta športna verižica	„ 1:75
„ 979. Srebrni obesek „cesarjeva podoba“	„ 2:—
„ 213. Srebrni prstan z kamnom	„ 1:40
„ 211. Srebrni prstan z kamnom	„ —90
„ 1063. Prstan, zlato na srebro	„ 2:70

Vsaka ura je najnatančnejše preizkušena.

Razpošilja se
po povzetju ali če se
denar vnaprej pošlje.

Krasni cenik
zastonj in poštne prosto.

Neugajajoče
se zamenja!

Lastna tovarna ur v Švici! — Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša preciz. ura.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Nobene podružnice.

Svetovna razpošiljalnica.

Nobene podružnice.

Poravnajte naročnino!

Poslano.

G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Moja soproga je zadnjega sinčka s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant je poldrugo leto star, čvrst in močan in ni bil še sploh nič bolan. Pri prejšnjih treh otrocih je rabila razne redilne moke, s kojimi ni niti približnjega uspeha imela. Sladin priporočam vsem staršem.

(Spoštovanjem)

Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.
V Pulju, 23. marca 1914.

Ako naročite in to storite nenudoma,

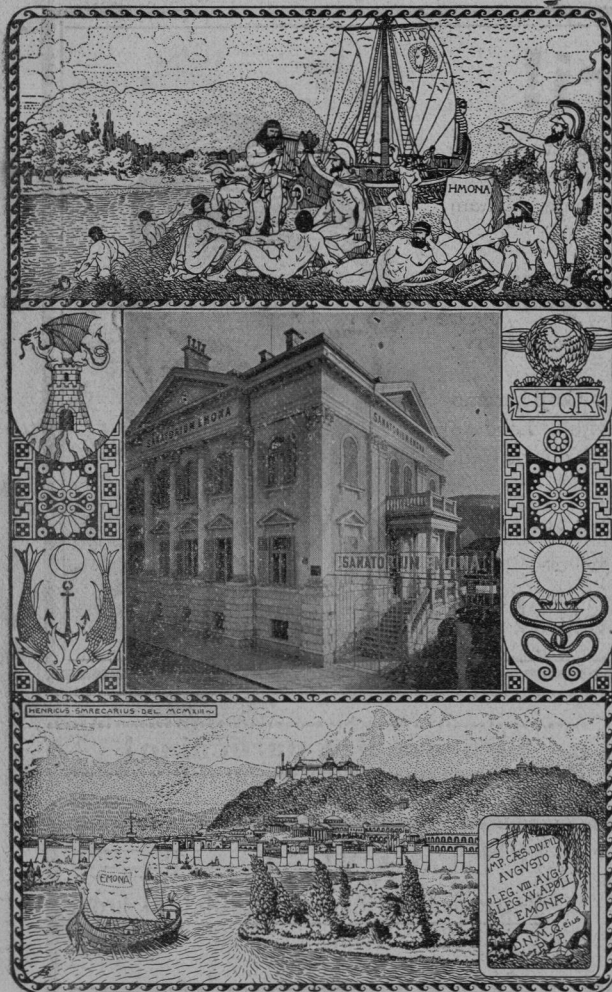
1 srečko avstr. rdečega križa
1 srečko ogrskega rdečega križa
1 srečko budimpeštanske bazilike
1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880
1 dobitni list 4% ogrsk. hip srečk iz leta 1884

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitek
— 630.000 kron —

dobite igralno pravico do bobitkov ene turške srečke v znesku do 4000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:
Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 3.—, 1/2 leta K 6.—, celo leto K 12.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 4.—, 1/2 leta K 8.— celo leto K 16.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 20.—. Za Ameriko letno 4 dolarje.

Uredništvo in upravništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.

Izdajatelj in odgovorni urednik Ivan Koželj.

Tisk Zadružne tiskarne v Krškem.